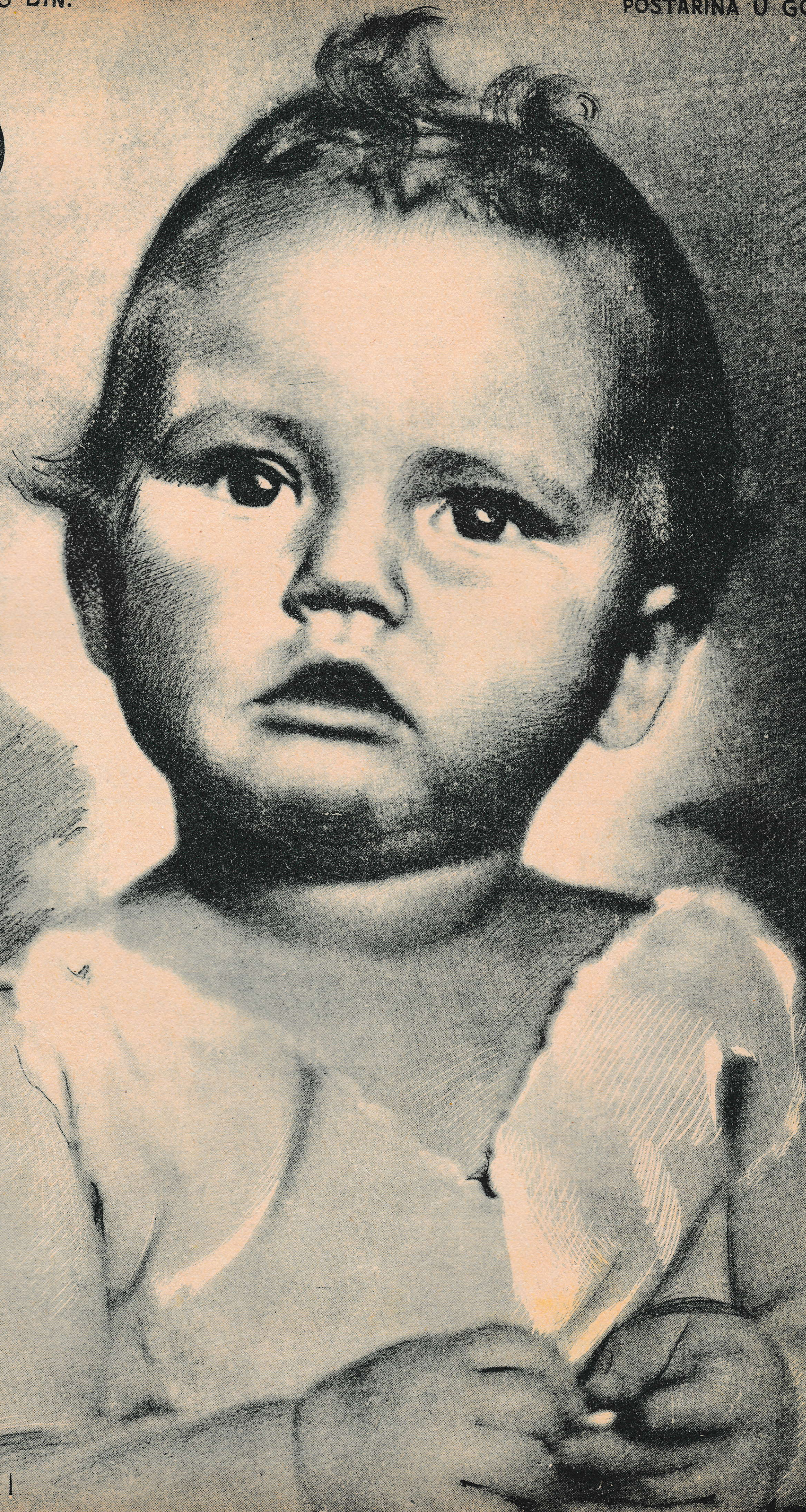
CIJENA 3 DIN.

POŠTARINA U GOTOVU

OBITELJ

BR. 9

1932

KNJIŽEVNI SUSRETI

Ferdo Rožić: AVE VICTOR, slavospjev u čast Pape Pija XI. u pet dijelova, posebno izdanje Hrv. Knjiž. Društva sv. Jeronima, str. 168, cijena 30 Din. — **U dane, kada sav svijet slavi desetu godišnjicu, kako je na papinsko prijestolje zasio Papa Pijo XI.,** treba istaći ovo veliko pjesničko djelo, kojemu teško da ima ravna među onima, što su stvorena o sadašnjem vrhovnom poglavaru kršćanstva. Ovo je doista slavospjev, koji se ističe grandioznošću svoje gradnje, majestetičnošću svoje zamisli i nada sve snažnim zanosom, kojim je od početka do kraja prožeto. Ideja je do ideje, jedna veličanstvenija od druge, nanizana tu u divnom pjesničkom nizu, te neodoljivo sile čitača, da se sabere iz obične rastresenosti, kojom se čita drugo kakvo štivo, i da povučen posve u se preda pjesniku uzde svoje mašte, da ga vodi bujnim ovim pjesničkim rašćem, što ga je tu pred nama razvio. Štovatelji velikoga Pape jubilarca ne mogu dostojnije iskazati svoje štovanje prema ovom velikom nasljedniku sv. Petra, nego da sebi nabave ovu divot-knjigu, koja je i sadržajem i prekrasnom opremom jedna od najljepših hrvatskih novijih knjiga uopće. R.

GODIŠNJAK HRVATA GRKOKATOLIKA za godinu 1932. uredio Dr Janko Šimrak, str. 348. cijena 45 Din, Zagreb 1931. — Ova zanimljiva knjiga, koja je ujedno kalendar za hrvatske grkokatolike, sadržaje cijeli niz povijesnih rasprava i članaka, koji su od općeg interesa. Najopsežnija je rasprava o prošlosti grkokatoličkog sjemeništa u Zagrebu prigodom njegove 250-godišnjiee, napisao dr J. Šimrak, a osvrće se osobito na doba ilirskoga pokreta, zatim doba Haulika i Štrosmajera. Na drugom je mjestu članak križevačkog biskupa Dra Dionizija Njaradija o Crkvi, zatim slijedi članak Dra Dane Šajatovića o alkoholu kao najvećem neprijatelju ljudskoga roda. Vrlo je zanimljiv prikaz kanonika na Hvaru Don Jurja Dulčića o grkokatoličkoj Crkvi sv. Venerande (Sv. Petke) na Hvaru. Nikola Popović, trgovac iz Clevelanda, piše članak o Hrvatima Žumberčanima u Klevelandu. Petar Gvozdanović dao je dva književna priloga: žumberačku idilu i crkvenu pjesmu »Raduj se, Marija!« Dr. Janko Kalaj napisao je raspravu o svetoj braći Ćirilu i Metodiju. Spiridion Petranović pjesmu »Molitva« i prikaz života »Šior Nike« (Nikole Vežića, poznatog hrvatskog borioca u sjevernoj Dalmaciji), zatim historijski članak o stolnoj crkvi i biskupskom dvoru u Križevcima. Dr. Đuro Višošević objelodanio je zanimljivi članak prigodom 1600. godišnjice sv. Vasilija, te »Život Sv. Vasilija« i to njegovo djetinjstvo i mladost. Jure Pavić prikazao je narodne običaje grkokatoličkih Rusina u Bačkoj i Srijemu. Ivka Višošević, učiteljica, opisala je žumberačku narodnu nošnju i vez. Druga učiteljica Kristina Peris prikazala je život svećenika-mučenika Dra Nikole Erdeljija. Na koncu se nalaze žumberački narodni običaji i pjesme, koje je sabrao Dane Kovačević, učitelj u miru. Knjiga je ilustrirana Spomenica s mnogim slikama. Naručuje se knjiga na adresu: Uprava Spomenice za grkokatolike Zagreb, Trenkova ul. 1/II. kat. Preporučamo je najtoplije.

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA.

21. **Knjižnica.** Imam knjižnicu od više nego tisuću knjiga. Htio bih je sad urediti po nekom sistemu, pa molim one, koji u tom imadu prakse i iskustva, da me savjetuju, kakav bi sistem bio najzgodniji. Sudac.

22. **Brak bez djece.** Već sam deset godina udata, a Bog mi nije dosad dao djece, premda bismo i ja i moj muž bili presretni, da ih imademo. Pomišljamo već na to, da adoptiramo tuđe kakvo siroče, samo da nam kuća ne bude bez djeteta. No što onda, ako kasnije ipak dobijemo i svoje dijete? Ne ćemo li adoptirano dijete onda osjećati kao teret? Je li uopće moguće, da bismo onda i prema tuđem kao i prema svojem djetetu gojili jednaku ljubav? Što da učinimo?

Marija.

ODGOVORI.

1. **Treba li žena da zarađuje?** Sadašnje gospodarske prilike sile nažalost mnoge majke obitelji, da zajedno sa svojim mužem idu u službu radi zarade. Od toga već dugo stradavaju radničke obitelji, a sada to zlo sve više zahvaća i obitelji činovnika i intelektualnih radnika. Nitko ne može reći, da je dobro na takav način majku oteti djeci i domu. Ali ako su prilike takve, da se tomu ne može izbjeći, što vam se može savjetovati? Udesite sve tako, da što prije uzmognete napustiti službu, ako mislite, da će bar kasnije to biti moguće. Ja sam bila u privatnoj službi, u kojoj sam i nakon udaje ostala još tri godine, a onda kraj dvoje male dječice nisam više mogla izdržati, napustila sam službu i mjesto toga je moj muž potražio još nuzzaslužbu, pa smo tako polovicu pređašnje moje zarade nadoknadili, a drugu polovicu žrtvovali za dobro obitelji. I vjerujte, da mi nije ni najmanje žao, što smo to žrtvovali, jer je kudikamo veći dobitak, što ga je naš obiteljski život dobio mojim oslobođenjem od bilo kakvih dužnosti izvan kruga obitelji.

Đurđica.

Slika na omotu:

MALA JASNICA

Foto Reputin

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 3 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Jeronimskih časopisa. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji", Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.

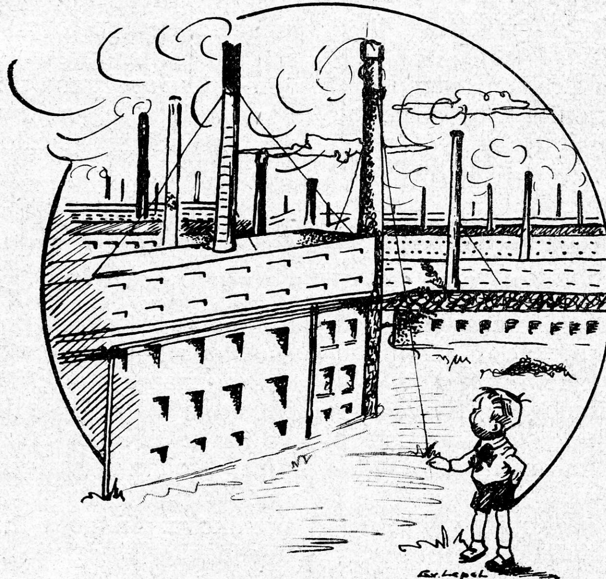
BROJ 9 OBITELJ GOD IV

U ZAGREBU 28 VELJAČE 1932

DIJETE

ČEŠKI NAPISAO JAROSLAV DURYCH

Bilo je neko dijete. Njegovi roditelji nisu bili ni siromašni ni ubogi. Imali su maleno imanje i mlin negdje u Šumavi. Mati se razboljela i rođaci uzeše dijete k sebi u Prag. Držali su ga kod sebe nekoliko godina. To dijete nije bilo ubogo, jer je znalo govoriti i jer je imalo zdrave oči, nije bilo ni bogato, jer nije bilo sretno. Bilo je plaho i kako je raslo, tako je osjećalo u velikom mjestu čežnju za rodnom kućom i blijedjelo i mršavilo. Jer to dijete nije bilo njihovo, nakaniše rođaci da ga pošalju kući. Seljakinja, koja je došla da hodočasti u Prag na blagdan sv. Ivana Nepomuka, imala ga je povesti njegovim roditeljima. I doista ga je uzela sobom. Vozili su se vlakom cijelu noć i sišli sutradan po podne po najvećoj vrućini na jednoj malenoj postaji. Žena je pokazala djetetu put do sela, a ona je sama krenula na drugu stranu svojoj kući.

Prah i otpatci ugljena pokrivali su maleni kolodvor, nešto je neobično zaudaralo i dražilo pluća. Na cesti je bilo toliko praha, da se dijete u njemu gubilo sve do ušiju. Trava i lišće na drveću venuli su i tamnili. Tome nije bio kriv samo prah sa ceste nego i dim iz tvornica. U čitavoj dolini nije bilo niti jednog zelenog listića ni zelene travke: sve je pobijelila prašina i prigušio dim i čađa. Zrak je bio zasićen dimom ulja i petroleja, dim iz tvornica zaudarao je po smradnim i zagušljivim parama, punim otrovnih plinova. Sunce je bilo kao plamen u visokoj peći. Dijete se htjelo napiti na željeznoj sisaljki, ali je voda tako nesnosno smrdjela, da ju je bilo nemoguće piti. Dijete je počela boljeti glava, omamljivao ga je sunčani žar. Dijete je htjelo otpočinuti kraj ceste, ali je svuda bila takva vrućina, da je nije bilo moguće podnijeti. Iz tvornica se čulo neprestano udaranje ogromnih kladivaca, škripanje kolesa, ropotanje strojeva, zviždanje zviždaljka i signala. Svaki taj glas djetetu je iznova povećavao vrućinu u glavi. Vidjelo je, da do sela nije daleko, pa je napelo zadnje sile.

Sažgana mjesta, gdje su nekada bili travnici i polja, pokrivao je debeli i zagušljivi prah. Nigdje nije zameketala koza, pa niti se vrabac nije oglasio: sve živo se odavna zadušilo i već davno sagnjilo u prahu. Kraj ceste je vijugao potok, njegova je voda bila puna čađe, vapna i praha i teško se valjala naprijed. Dijete se sjetilo, da su negda u gustoj travi kraj potoka cvjetale potočnice i kaljužnice, da je nasred travnika bio čisti studenac i da su po cesti jurili vozovi. Bojažljivo se ogledalo okolo sebe. Vidjelo je, kako oko tvornice idu ljudi, koji su se činili kao sjene i koji su se gubili u oblaku prašine. Rijeka se izgubila, rječna trava usahla, sve su vode bile mutne, drveće se posušilo, životinje su izginule, zrak je pokvaren, nebo je bilo zastrto zamazanim ovojem, kroz koji je neprijateljsko sunce sve to pogubnije pripicalo i ništilo sve, što su dohvatale njegove zrake.

Dijete je u časovima plivalo u prahu do koljena. Ljude nije sretalo. Bilo je umorno i prah mu je zastirao oči; do krvi je trljalo oči, no od toga mu je bilo još gore. Prah mu je ulazio u grlo, u pluća i u drob. Nije moglo ići, jer je u nutrini izgaralo. Htjelo se baciti u prah i plakati, a nije moglo, jer su mu oči bile zasute prahom. Tako je tek pred večer došlo do prvih seoskih kuća.

Sretalo je ljude, ali nije vjerovalo očima. Htjelo je nešto pitati, ali nije moglo, jer mu je grlo bilo zakrčeno. Prozori kuća bili su crni, oči ljudi bile su kao tamne rupe na sivim kutijama. Činilo se, da su njihova tjelesa iz suhe gline, koja bi se mogla svaki čas razletjeti. Ljudi su

bili isto onakvi, kao što je bio put do sela. Otvarali su usta, ali su ipak ostali nijemi, jer im je prah zasipao usta. Njihove se oči nisu gibale, jer ih je usmrtio vapneni prah. Sa svojim licem nisu mogli mnogo reći, jer je duboke brazde na njima ispunjao prah, a njihova su usta bila sažgana tako, da su i lica njihova bila mrtva.

Tamo uz cestu sjedili su prosjaci, a drugi su išli mimo njih. Neki su im stavljali u šešire nešto iz svojih džepova, drugi su zagrabili šaku praha i unutra im bacali. Činilo se, da će se siromašne kućice porušiti od gladi i žeđe.

Iza strašnih časova, napose iza neprospavane noći, pune straha i tjeskobe, dijete je uvidjelo, da su njegovi stariji umrli, da je mlin prodan, i da se odanle niko ne može vratiti. Svi su pili vodu iz kaljuža, kod kuće su potajno jeli ono, što su pokrali, umrijeti nijesu mogli i radili su takve stvari, da je dijete u toj noći posvema otupjelo. U noći se o tamne prozore lomila svjetlost iskara, što su skakale iz tvornica s oblacima dima. Ljudi nisu otvarali prozore, da kroz njih ne bi ušao smrad otrovnih plinova, koji su noću izlazili iz tvornica u gustim i teškim valovima. No ipak je taj dim svuda prodirao i ljudi su u njemu spavali, svijali se i hroptali.

Dijete je ležalo negdje u prahu pred kućom i zbog straha i iznemoglosti nije moglo moliti. Tuda se vraćala stara prosjakinja u svoj stan, pa je našla dijete. Popipala ga je i vrlo se začudila:

»Još je živo! Koje mlado i zdravo dijete!« prošapće.

Uzela je dijete za ruku i učila ga krasti. Svi su prosjaci bili slijepi, pa je i ona sama bila slijepa. Dijete je još vidjelo, premda su njegove oči bile zasute prahom.

Dijete se branilo i htjelo pobjeći. Mučio ga je glad, a nije moglo nikamo poći.

Zatim je dječaku dala piti vode. Dijete se branilo, jer je voda smrdjela. Razbolilo se. Starica ga je njegovala. Kad je dijete ozdravilo, bilo je njezino.

Naučila ga je krasti prosjacima iz šešira. I jer su tu svi ljudi imali slaba tjelesa iz praha, nijema usta i slijepe oči, i jer je dijete imalo zdravo tijelo i jer je vidjelo, moglo je da to s uspjehom radi.

Ljudi su se u tom selu privikli na to tuđe dijete. Starica ga je vježbala, pogledi ljudi su se za nj otimali. Dijete je odraslo, dok nije počelo kržljaviti i dok nije postalo također samo neko biće iz gline, kakvi su bili svi u toj naseobini. Njegove su postale sve trošne kolibe, sve razlupane klijeti, otrovni prah, tvornice s ropotavim strojevima, presahlo rječno korito, svi blatni potoci i sva sažgana polja. Sav je kraj bio njegov i dijete se na koncu konca uza svu svoju nesreću uvijek osjećalo sretnim.

Porodične zadruge u Hercegovini

Napisao Nikola Kordić, seljak

Hrvati-katolici po selima u Hercegovini živu u porodičnim zadrugama, koje često imaju od 20 do 30 članova, a znaju prijeći i preko pedeset osoba. Zadruge nemaju pisanoga »Ustava« ni pravilnika, a ipak živu i rade po stalnome Ustavu i pravilniku. Od oca sin baštini taj ustav, od koljena prelazi na koljeno.

Glava je zadruge »starješina«, obično najstariji član zadruge, ako taj nije duševno nesposoban.

Starješina zastupa zadrugu u zadruzi i prema vani. Za sve potrepštine članova, pa i najmanju sitnicu brine se starješina. Dužnost je njegova, da su čeljad odjevena, obuvena i zadovoljna sa hranom, da vrše kršćanske dužnosti, zajedničku molitvu, da primaju svete sakramente. Zna se, koja je žena kuharica, a koja djevojka čobanica. Istina, one se izmjenjuju, kad iziskuje potreba, na primjer bolest i izvršavanje kršćanskih dužnosti.

Svaki član obitelji znade za svoj posao. Zajednički se troši, stiče, a u potrebi i zadužuje. Smatra se grijehom i sramotom, da se kupi ili proda i sitnica bez znanja starješine.

Starješina nije nikakav diktator, a njegova se ne poriče iz poštovanja prema njegovoj osobi. Ima zadruga, u kojima i odrasli muškarci ne će ni cigare pred starješinom zapaliti iz poštovanja. Žene ustaju na noge, kad ulazi u kuću starješina, i ne će sjesti, dok im on ne reče. Ne čine to od straha, nego iz poštovanja. Žene i djevojke šute, dok se ljudi razgovaraju.

Bez znanja starješine momak ne će curu zaprositi, a ni djevojka dovesti prosce u kuću. Djevojka se oprema iz zajedničkih troškova. Sva njezina oprema sastoji se u odijelu za nekoliko godina i u darovima za svatove i rodbinu ženjenikovu. Sramota je za pleme i zadrugu, ako udadbenica zatražuje miraz.

Mlade obično prve godine prve ustaju, a zadnje idu spavati. Zajedničku večernju i jutarnju molitvu mole mlade naprijed. »Kad se znala udati, mora znati i Boga moliti« — kaže narodna poslovica.

Porodične zadruge su slavenski specijalitet, pa su se i kod nas u mnogim krajevima sačuvale. Zadruge u Hercegovini pravnici i sociolozi još do danas nisu znanstveno obradili.

Iz dnevnika male Jasnice

Sutra je moj petnaesti rođendan. Mala sam još, vrlo mala, pa mi tata i mama još broje rođendane po mjesecima. Ali kada se ovaj sutrašnji dan istom za četiri godine opet vrati, brojit će se i moji rođendani samo po godinama kao i velikima, jer ću i ja onda već biti velika. Ne ću doduše biti još kao Bata i Seka, ali mama kaže, da ću se već moći s njima onda skijati. Sad ja još ne znam, šta je to, samo vidim, da oni imadu neke tanke i dugačke daske i štapove s kotačima, pa odu i dugo ih nema. Ja ostanem sama. Mama šije, a ja se igram sama u krevetu iza mreže, pa sve pjevuljim:

»Bata, di si? Seka, odi! Dečica, dođite!...«

I sve tako, dok ne spazim, kako mi se mama slušajući me lijepo, tako lijepo smješka, a ja onda pustim i bebu i medu, pa skočim držeći se za mrežu i pružim prema mami ručice: »Mamici! Nosi! Nosi!« I mama ko mama odmah me uzme. Tata ne će da me nosi svaki put, kad ja hoću, nego samo, kad on hoće. Ja onda malo plačem, ali on uvijek nešto zgodno nađe, pa mi to da, a ja onda odmah zaboravim na plakanje i lijepo se opet zaigram. Samo kad mame dugo nije bilo (bila je s Batom i Sekom ne znam koliko dana daleko na skijanju), bio je tata uvijek sa mnom, čuvao me i više nosio. Dotle sam znala, da sam mamina curica. A tata me je učio, da sam mamina i tatina. Ali ja sam videći osam dana samo tatu mislila, da je dosta, ako kažem samo, da sam tatina. Čim me sada tko zapita, čija sam, ja bez razmišljanja kažem: »Tatina.« Badava me i tata i mama uče, da kažem: »Mamina i tatina.« Valjda zato, što mi je prva riječ, koju sam uopće naučila izgovoriti, kad mi je bilo šest mjeseci, bila: »Tata.« Ali i kad me sada za moju nogicu pitaju, čija je, ja velim: »Tatina.« Tako i za svoje uho, oko, čarapice, cipelice — za sve, sve velim, da je tatino.

Najviše od svega dosad volim kapicu. Bebu volim u malim bebinim kolicima voziti po sobi, medu rado grlim i ljuljam: »Nina, nana«, dragoj svojoj dudici pjevuljim cijele pjesmice i plačem za njom, kad sam pospana ili zle volje — ali kad mi tko bilo što metne na glavu, ja sva ponosna gledam naokolo i velim: »Vidi kapu!« Onda odmah hoću, da me nose pred zrcalo. Sad već imam cijelu garderobu najraznovrsnijih kapica, najviše od papira, koje su meni još i najljepše, jer su šarene i jer se s njima mogu i drukčije poigrati, na pr. da ih zgnječim, poderem i t. d.

(Nastavak na str. 135.)

TKO ME TO ZOVE?

TO JE TATA! EVO GA!

ŠTA TO TATA IMA?

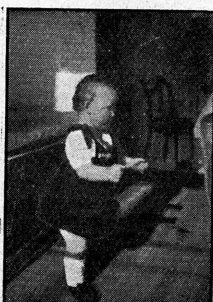
ZNAM VEĆ, PRAVI SLIKU MALE JATE

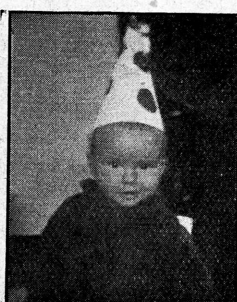
KADA TRLJAM NOSIĆ, ONDA SAM POSPANA

Dižem se sama

Stojim prvi put sama

Vidi kapu!

Kipar hrvatske crkve u Moravskoj

Napisao Dr Ivan Esih

GLAVA DJEVOJKE, KOJA ČITA
izradio Jos. Kubiček

Poslije članka o novoj crkvi moravskih Hrvata u Frelichovu donosimo u ovom broju »Obitelji« kratak pregled kiparskog rada Josefa Kubičeka, koji je svojom umjetničkom snagom uzveličao hram Božji naše daleke moravske braće, te kroz 4 stoljeća otrgnute hrvatske grane.

Češko kiparstvo zadesilo je poslije rata nekoliko teških udaraca: poslije smrti češkoga klasičnog kipara J. V. Myslbeka, autora spomenika sv. Vaclava pred Narodnim muzejom u Pragu, (umro je god. 1922.), koji je stvorio temelje za napredak i uspon češkoga modernog kiparstva, otela je smrt u punoj muževnoj snazi dva istaknuta češka kipara genijalnog Jana Štursa (umro god. 1925.) i Otto Gutfreund (umro god. 1927.). Štursa, koji je umio da mramoru i bronci udahne dah toplog svog unutrašnjeg života, bio je Myslbekov učenik, a Gutfreund je učio kod Bourdella. Obadvojica su bila veoma talentirana i obadvojica su češku plastiku digli na niveau suvremene svjetske plastike. Danas se smatra jednom od najizrazitijih kiparskih ličnosti mistik Bilek. Štursovo mjesto na katedri Akademije za likovne umjetnosti u Pragu zauzeo je O. Španiel, uz kojeg djeluje još B. Kafka. Na školi za umjetni obrt predaje tu granu umjetnosti J. Mařatka, Rodinov učenik. Karel Dvořak izradio je nekoliko veoma uspjelih spomenika (v. studije dr J. Pečirke).

Među mlađim češkim kiparima valja u prvom redu spomenuti Josefa Kubičeka, koji je prošlog mjeseca poslije osamgodišnje stanke priredio svoju izložbu u Topičevu salonu. Uz njega je izložio i njegov prijatelj slikar Ferdiš Duša. Josef Kubiček izradio je brojne kipove za hrvatsku katoličku crkvu u Frélichovu (Moravska). Josef Kubiček je sazreli, unutrašnje izjednačeni talenat, koji je našao svoj lični izraz za svoj svijet. Radni život, rudari, polagani teški ritam snage, svijesni svoje snage i svoje odgovornosti, napunjaju njegovo djelo oplemenjenom muževnosti. Uza svu oštru karakteristiku slike izvjesnih ljudi vidi Kubiček u njima oštro rezane tipove, koji imaju u licu i u gestu utisnutu fizionomiju svoje ljudske sudbine. Dvije skupine: »Rudari u rovovima« i »Pred izmjenom« su ljudski dokumenti s unutrašnjom monumentalnošću. I »Glava rudara« govori i više od govorničkih tirada o socijalizmu. Govori, a i nijema je.

Jos. Kubiček: SVETI VEĆESLAV

S tom notom odjekuje u opusu J. Kubičeka i sita nota ženstva. K ženi ga veže jednako topli odnos: svekoliko ženstvo ima jedini smisao — materinstvo, za materinstvo žena cvjeta i zrije. »Muž i žena« nose teret zajedničkog života sa svečanom ozbiljnošću. A pri tom je u njima i vitalna snaga ljudske neposrednosti. Ta plastika radi cjelovitosti izraza spada među najbolja češka djela te vrste. Djevojačka dražest ženstva, koje se budi, krije se u »Djevojačkom torzu«; osjećaj materinstva je u »Ženi s golubovima« kao i u »Majci s djetetom«; i u svim je ostalim ženama životna snaga njihova poslanja.

Kubičkova snaga raste pomalo: njegova forma postaje bujnija osobito u prikazivanju ženskog tijela, bogatija u osjećajnoj skali fizionomija.

Kubiček ima jasni i jednostavni izraz, koji u materijalu, u kojem sada radi (u pečenoj glini) djeluje osobito živo i toplo.

Kritik »Češkog slova« vidi u Kubičkovu radu rascjep između prirode i stila. U »Ženi s golubovima« uspio je Kubiček, da izradi živu skulpturu i da je opremi sa zanimljivim detaljima. Kad produbi svoj interes za konstrukciju, izbjeći će pogibeljnoj dekorativnosti i preći će k istinskom unutrašnjem djelovanju.

MELKIZEDEKOVA ŽRTVA ZA GLAVNI OLTAR CRKVE U FRELIHOVU
Izradio Jos. Kubiček

Jos. Kubiček: RUDARI NA RADU

Odlazak

Spjevao Stjepan Devčić

U jutro bolesno oteža plahta,
iz bunila prene drugarice,
silaze magle (zlosutna jahta),
spore su kretnje (umorne starice).

Kočija krene, ganu se zastori,
procvatu radoznalom rukom,
a onda naglo lice ostari
za smrću, podmuklim paukom.

Topot utihne, pogled zamače,
cvijeće se stuži na prozoru,
za zastorom netko prigušeno zaplače,
kiši . . . i mrko je na obzoru.

Tri želje

Narodna pjesma

Zaspa Janko pod jablankom;
Kraj njeg pala tanka staza.
Stazom idu tri djevojke,
Lijep je Janko govorio:
»Što bi koja najvolila?«
Najstarija govorila:
»Ja bih čizme najvolila!«
A srednja je govorila:
»Ja bih prsten najvolila!«
Najmlađa je govorila:
»Ja bih Janka najvolila!
Što će meni zlatne čizme?
Čizme će se poderati.
Što će meni zlatan prsten?
Prsten će se izgubiti —
Meni Janko douvijeka!«

PROLJEĆE

ROMAN JEDNE OBITELJI
Norveški napisala Sigrid Undset
Prevodi Kruno Krstić (NASTAVAK.)

IV.

Torkild nije ni sam pravo znao, kada je Roza počela da nešto znači u njegovu životu. U početku bila je ona za njega samo kćerka gospođe Wegner, jedan dio njena čarobnog svijeta. To ju je u njegovim očima dijelilo od svih ostalih djevojčica i činilo ljepšom i sretnijom. Kad je otkrio, kako je ona bijedno osamljeno biće, neizrecivo se začudio: Tà ona je bila mnogo osamljenija nego on, koji je slijepo i bez kritike obožavao gospođu Wegner. Činilo se međutim, da nema te stvari na svijetu, koju bi Roza prihvatila odmah, bez svakog prigovora.

S početka je Torkild opažao samo na sitnicama, da Roza nije zadovoljna zahtjevima svoje majke. Nije bila na primjer zadovoljna time, da nosi školsku torbu na leđima: tà nijedna djevojčica iz škole nije nosila takvu torbu. Ali kad je majka rekla, da joj to ispravlja stas, nije više o tome govorila. Nije joj se sviđalo ni to, da mora nositi raspletene kose — sve su djevojčice u razredu imale pletenice. Ali je gospođa Wegner, koja se ponosila prekrasnom zlatnom kosom svoje kćerke, rekla s porugljivim smiješkom:

»Zašto bismo mi morale biti kao i drugi? Misliš li, da su drugi bolji nego mi?«

Djevojčica se na čas zamislila. Zatim je polako rekla:

»Ne, ne mislim; ali drugi su uvijek u društvu, a ja nemam nikoga.«

»Imaš Torkilda i Doris,« odgovorila je majka.

»Dà,« rekla je zamišljeno Roza, »Doris bi uostalom sasvim dobro pristala među ostale djevojčice u školi. Ali Torkild je takav, kao što smo nas dvije.«

Bila je nezadovoljna i haljinama, koje je morala oblačiti. Torkildu je bilo sasvim prirodno, da Roza izgleda drugačije nego ostale djevojčice — on nije mogao da je zamisli u haljini za šetnju, engleskom šeširiću i kožnim rukavicama. A to je baš ona željela. Majci nije nikada o tome govorila; pokoravala se činjenicama i zadovoljavala prenapravljenim i kod kuće saševenim haljinama od jeftinih tkanina. Ali je ipak Torkildu rekla: »Kad bi bar mama prestala da sve šije na ovakav osobit način.« Bila je uvijek vrlo fantastično odjevena.

Roza je običavala govoriti: »Kad smo tako siromašne...« Gospođa Wegner nije nikada govorila o svom siromaštvu. Roza je također znala reći: »Mama se premara poslom.« Gospođa Wegner nije nikada govorila o svojim mukama. Šutke se borila za održanje i proživljavala svoj pravi život u satima, kad je gorjela svjetiljka obasjavajući svojim svijetlom najljepše cvijeće, a njena se duša rasvjetlavala pred zadivljenom djecom. Ali Rozino udivljenje prema majci nije bilo bez svake kritike. U životni nazor gospođe Wegner spadalo je načelo, da sve čini tako, kao da i ne opaža bezbroj nevolja, koje su svagdanji kruh siromaha. Čovjek mora nastojati da ih ne vidi, a u prvom redu ne smije da o njima govori. Takvo se mišljenje potpuno slagalo s načinom, kojim se Torkild nastojao snaći među bijednim prilikama, u kojima je odrastao. Ali Roza je bila drugačija... nije bilo te stvari, koju bi ona htjela da ne vidi; ona je pokušavala da razmišlja o svemu, što je sačinjavalo njen mali svijet, a najradije je govorila o onome, čime je bila nezadovoljna. Ali ne s majkom. »Koja korist od toga...« govorila je sama sebi, »ta ni mama ne kazuje meni, što ona misli.« Tako je Torkild bio onaj, s kojim je o svemu razgovarala.

Gospođa Wegner i gospođa Christiansen razgovarale su jednoć o jednoj Rozinoj drugarici iz škole, s kojom se ona često sastajala — a to je Torkild čuo. Gospođa Christiansen, odgojena u nekom snobizmu, koji je kadikad znao da spontano izbije u njenim riječima, primijetila je, da je Ellenin otac pekar. Nato je gospođa Wegner rekla: »Ellen je mala d a m a, ona se nikada ne izbrbljava.« — »Hm,« odgovorila je gospođa Christiansen, »zar je, da netko bude dama dovoljno to, da se nikada ne izbrbljava?« »Draga moja,« odvratila je na to Rozina majka, »damu razlikuje od ostalih žena upravo to, što dama nikada ne kaže nešto, za što ne bi mogla odgovarati pred sobom i pred drugima. Ona ne laže, ni za što na svijetu i uvijek ima toliko vlasti nad sobom, da ne kaže ništa, što ne bi kasnije mogla potvrditi.«

Ta definicija dame nije uostalom nipošto pristajala gospođi Wegner. Ona je časovito vjerovala u svoje riječi, ali njeni su se nazori mijenjali prema raspoloženju, a ona je bila puna temperamenta. Ali je definicija posve pristajala Rozi.

Otkad je Torkild poznavao Rozu, znao je uvijek, da ona strastveno ljubi istinu i da nikada ne govori o nekoj stvari, o kojoj nije sama razmišljala, ne obazirući se na svoje vlastite prilike i nastojeći, da je temeljito razumije.

On i Roza bili su često zajedno, osobito zadnjih godina njegova boravka u Kristijaniji, prije nego su položili ispit za srednju školu. Položivši

srednjoškolski ispit imala je Roza da pođe u trgovačku školu.

»Zar te osobito veseli, da postaneš uredska dama?«, upitao ju je Torkild.

»Ne, ali ću onda moći da sama za sebe nešto zaradim,« rekla je Roza. »Htjela bih da mogu kod kuće bar nešto za sebe da platim. Tada bi mama mogla uzeti služavku i ne bi se više morala tako strašno mučiti. A ja bih mogla imati svoju sobu i ne bih morala da uvijek budem s njom.«

»Zar si se posvadila s majkom?« upitao je začuđeno Torkild.

Roza se lagano nasmiješi:

»Što si lud? Tà ti vrlo dobro znaš, da ja mamu volim. Ja mislim, da nema na svijetu čovjeka, koji bi bio kao ona. Ali zaboga ja sam već skoro odrasla djevojka, a ona bdije nada mnom kao kvočka nad jajima. Ne mogu ni da odahnem od njezinih krila.«

Torkild se morao nasmijati, a i Roza se smijala.

»Znaš li, što mi je strašno? Strašno je ... to jest... tada bi se mama bila joj više izmučila, i zato mi to naravno mora biti drago... Znaš, mama je morala imati svu silu djece. Svi ljudi bi morali živjeti u takvim prilikama, da mogu imati mnogo djece, ili bar oni, koji su kao mama, koji se jako priljubljuju svojoj djeci. Sada mi se čini, kao da sam samo zato na svijetu, da mama ima za koga da živi. Ja ne smijem za nju da učinim ništa, apsolutno ništa. Ona od mene uopće ništa drugo ne traži, nego da budem na svijetu i pustim, da me ona odgaja, da se za mene stara i da me vodi. Katkada mi je pri duši, da ni ne mogu osjećati, kako je jako ljubim, jer ne smijem ništa za nju da učinim. Ni cvijeće ne smijem da zalijem. Ni svoju odjeću ne smijem da krpam. A ako nešto slično učinim, dok je ona u uredu, ona me na povratku grdi i kaže, da ja sve naopako radim. Prekjučer je morala odmah nakon objeda iz kuće i ja sam oprala suđe. Znaš li, što je rekla? Rekla je, da sam ja kriva, što je šalica napukla... premda sam ja pukotinu vidjela već pred sedmicu dana. Zatim je rekla, da je pranje suđa krivo, što sam dobila četiri u matematici... kao da sam ja ikada u matematici imala bolju ocjenu od četiri. Ona naprosto hoće, da sam ja u svemu ovisna o njoj.

(Nastavit će se.)

Iz dnevnika male Jasne

(Nastavak sa str. 131.)

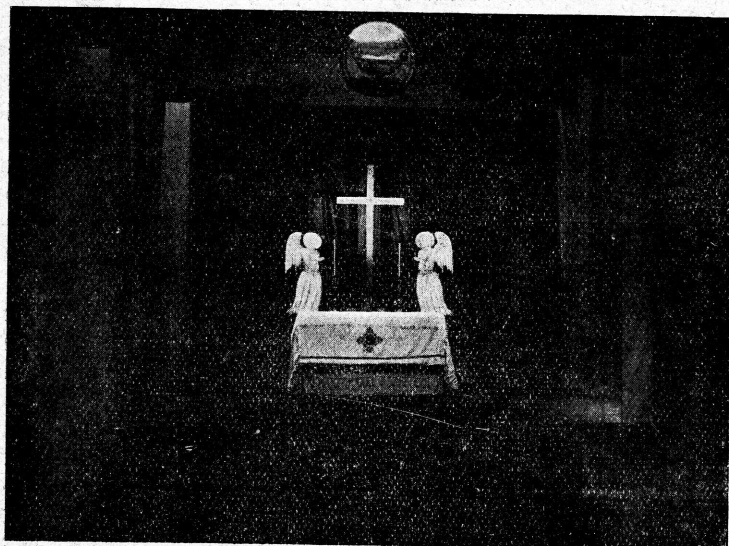
Jako volim derati papire, pa ih uvijek ima po cijeloj sobi, da ih svi moraju kupiti. Ali i pisati volim, pa čim mi dadu olovku (ja velim »ovoku«), onda pišem... pišem, i to nesamo po papiru, nego i po podu i po zidu i po krevetu i po ormaru. Puno sam već ispisala, da se vidi, da sam zbilja tatina. Kad to mama spazi, samo me digne, metne u krevet i da mi dudicu, bez koje bih ja sigurno olovku strpala u usta, kao što sam to već više puta i uradila, pa su mi onda prali jezik, jer mi je i on valjda bio ispisan.

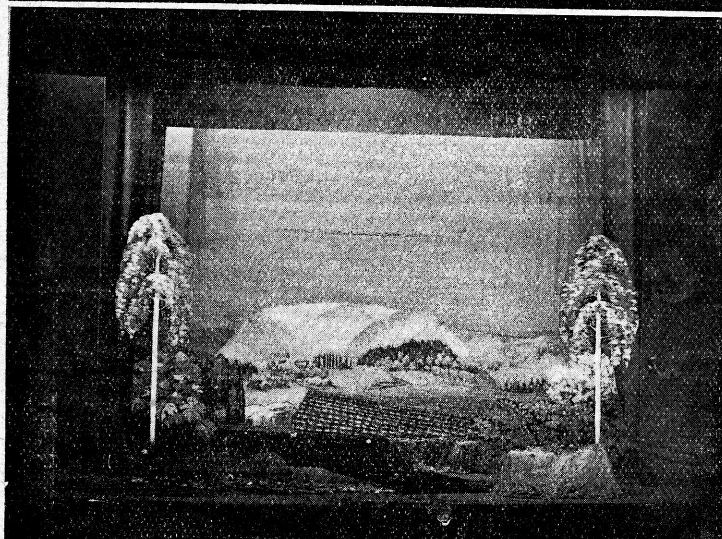
Na šetnju me mama vodi u kolicima, pa najprije gledam po ulici dječicu, konje, mice i drugo koješta, što me zanima, a onda mi se najedamput glavica spusti sama na jastuk, rukica mi protrlja nosić, po čemu mama odmah zna, da sam pospana. S dudicom lijepo prospavam šetnju. A kad se probudim, opet sam u svojoj sobi, pa najprije gledam, da li sv. Nikola, koji kaže prstom »no-no«, još visi kraj moga kreveta, je li Bogo još na zidu nad vratima, jesu li slike dječice, mame, dide i malog Isusa (ja kažem »Isis«) još svaka na svome mjestu. Onda popapim papicu, koju mi mama da, pa me zatim metne na pod. Četvorke obavim svoju šetnju oko stola i do sviju vrata, otvorim ormarić s igračkama te ih porazbacam oko sebe, bebu, koja je spavala u svome krevetiću, probudim i bacim na pod, a onda tražim po podu kojekakve mrvice (ja velim »bobice«), pa ako nisu slatke, nosim ih mami, pružim joj svaku i velim kod toga: »Paja!« (Veliki to kažu »Hvala«, kad prime nešto od drugoga, ali ja mislim, da ovako mala to smijem reći, i kad nekom nešto dajem.)

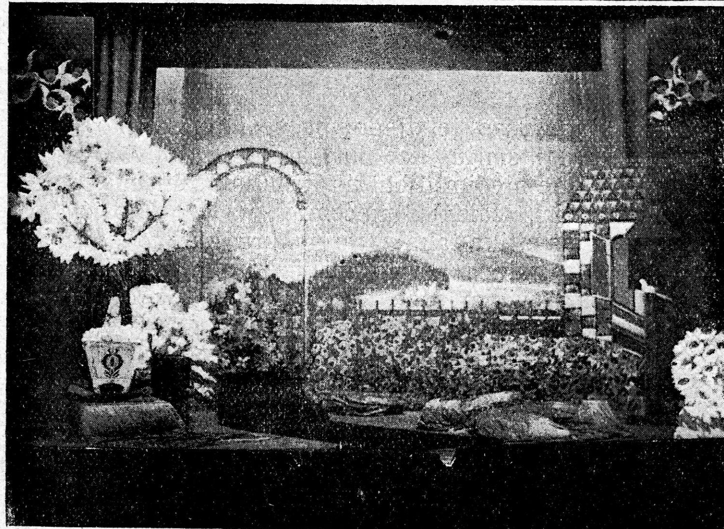
Svako veče dođe i djedo, da me malo zabavi. On uvijek zakuca na vrata, pa onda odmah znam, da to on dolazi. Neki dan sam se igrala na podu. Tata je bio sam sa mnom. Nešto je pisao na malom dječjem stoliću, pa sam i stala kraj njega i htjela sam i ja da mu pomognem. Uto netko zakuca na vrata. Ja se trgnem, okrenem naglo glavicu i viknem: »Napred!« Tata se jako smijao. Ušao je djedo, pa se i on smijao i svi se drugi smiju, kad im tata to pripovijeda. A ja dotle sjedim djedi na krilu, skidam mu očale (ja velim »čale«) i mećem ih na svoj nosić. I djedina »tika-taka« (tatinu uru katkad zovem »tikica-takica«) vrlo mi je draga igračka, jer u njoj vidim sebe kao u zrcalu, pa onda velim: »Dijete! Dijete!«

Od četrnaestoga svoga rođendana (po mjesecima!) već znam i sama da se dignem na noge. Onda stojim sama malo i velim: »Toji«, pa uživam, kada me i drugi gledaju, kako već i to znam. Mama mi kaže onda: »Hodi sama mami!« Ja još ne mogu da pogodim, kako ću to, pa samo cecnem na pod te hajd četvorke. Ali kad ovo budete čitali, već ću sigurno znati ići sama i mamici i tatici i onda će svi ljudi vidjeti, da počinjem biti velika.

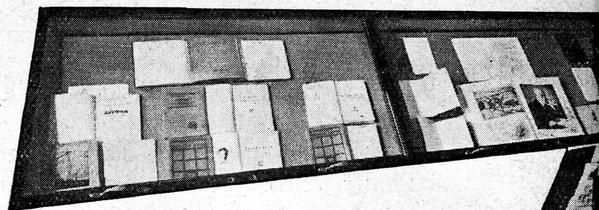
IZ SLAVENSKOGA KNJIŽEVNOGA SVIJETA

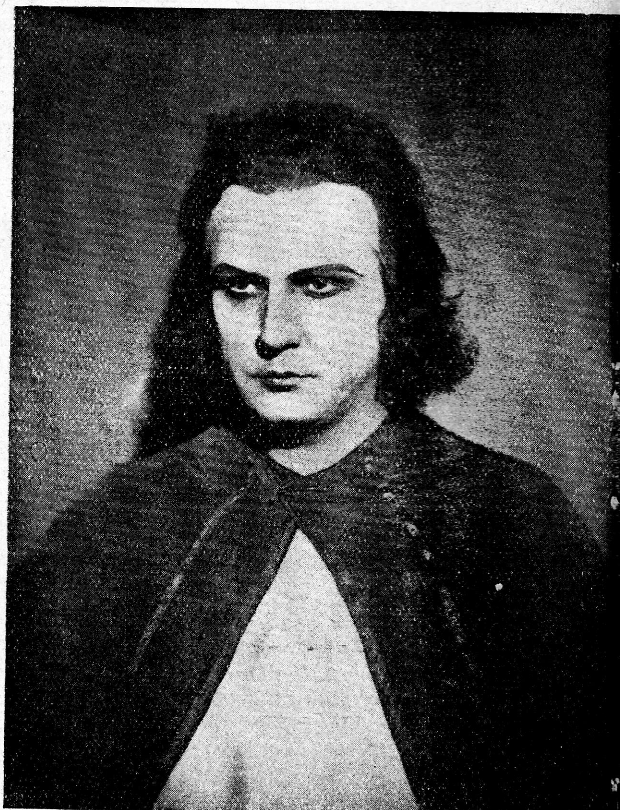
Gore: Inscenacija Soljačićeve „Mise“ u Pragu
U sredini i dolje: Inscenacija „Blagoslova ljeta“ i „Maloga vrtića ograjenog“ od s. Bernardine Horvat u Pragu

S IZLOŽBE DJELA HRVAT

Još o praškoj izvedbi hrvatskih duhov nih igara od Soljačića i s. Bernardin Horvat

Već smo javili u više navrata o praškoj izvedbi So ljačićeve »Mise« (s glazbom J. Stahuljaka) i s. Berna dine Horvat »Blagoslova ljeta« i »Malog vrteca ogra jenog«, a danas evo donosimo i slike s te nada sve za nimljive izvedbe hrvatskih književnih djela u Pragu. B je to triumf mlade hrvatske katoličke književnosti stranome svijetu. Katolička javnost grada Praga pr mila je s tako velikim zanimanjem izvedbu tih hrvatski scenskih djela, te su tri pretstave u tjedan dana bi posjećene s punom dvoranom gledalaca. I najviši pre stavnici katoličkoga života u Pragu posjetili su ta pr kazivanja, a tako i diplomatski zastupnik naše držav Da se izvedba tih naših djela ostvarila u Pragu, to najrazvijenijem slavenskom kulturnom središtu, glav zasluga ide Ligu sv. Većeslava u Pragu. To je jedna glavnih čeških katoličkih kulturnih centrala, koja zna u češkom javnom životu donekle ono, što u hrvatsk javnosti znači Društvo sv. Jeronima. Pretsjednik Lig sv. Većeslava dr V. Janda bio je g. 1930. u Zagrebu je zanesen zagrebačkom izvedbom scenskih djela M Soljačića i s. Bernardine Horvat odlučio poduzeti sv da se ta djela izvedu i u Pragu. To je i uspjelo. Djel je režirao dr Sajić.

DR SAJIĆ,
režiser praške izvedbe duhovnih igara od Soljačića i s. Bernardi Horvat, u ulozi Genija u Soljačićevoj „Misi“

SKIH KNJIŽEVNIKA PRIREĐENE OD ŠTROSMAJEROVE KNJIŽNICE U PRAGU

Foto ČTK

Izložba jugoslavenskih književnika u Pragu

Strosmajerova jugoslavenska knjižnica u zajednici s knjižnicom Narodnog muzeja i uz potporu ostalih praških knjižnica priredila je izložbu književnih radova petorice čehoslovačko-jugoslavenskih kulturnih radnika-svečara: Jana Hudca (prigodom 75-godišnjice rođenja), Jos. Zd. Raušara (prigodom 70-godišnjice rođenja), Frana Govekara (prigodom 60-godišnjice rođenja), Ivana Laha (prigodom 50-godišnjice rođenja) i Bože Lovrića (prigodom 50-godišnjice rođenja). Ovu izložbu, koja je otvorena 28. prosinca, a koja će trajati do konca veljače o. g., priredio je i organizirao agilni član kuratorija Strosmajerove jugoslavenske knjižnice Jan Karel Strakaty, urednik Narodnih listy u Pragu i jedan od najboljih čeških poznavaoca hrvatskoga kulturnog života. Izložene su knjige smještene u 34 vitrine, u kojima su izložene slike, rukopisi i knjige spomenute petorice auktora.

Donosimo slike s izložbe hrvatskog književnika B. Lovrića, koja zauzima jedanaest vitrina. U njima su Lovrićeve fotografije, rukopisi, članci o Lovriću u češkim, hrvatskim, poljskim, ruskim, francuskim i talijanskim listovima i časopisima, njegov originalni pjesnički i prozaički rad, prijevodi njegovih djela sa slikama prevodioca (Hudec, Urbanova Strakaty, Pelišek, Hadek, Hrbek i dr.). U jednoj vitrini vidimo i hrvatske novine i časopise, u kojima je Lovrić preko dvadeset godina sarađivao.

Dr I. E.

Kongres poljskih katoličkih književnika u Varšavi

Dne 17. siječnja održan je u poljskom glavnom gradu Varšavi prvi kongres poljskih katoličkih književnika i novinara. Kongres je priređen pod pokroviteljstvom varšavskoga nadbiskupa kardinala Krakowskoga, koji je sam otvorio kongres značajnim govorom. Na kongresu su bile druge odlične ličnosti poljskoga javnoga i kulturnoga života. Impozantan je bio broj prisutnih poljskih pisaca i novinara. Na kongresu je stvorena i organizacija poljskih katoličkih književnika, kakva kod nas postoji već od g. 1913. u Kolu Hrvatskih Književnika.

F. S. Finžgar u Zagrebu

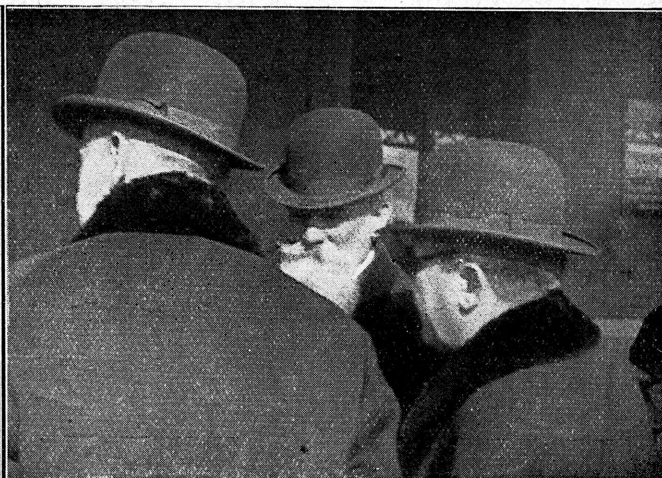
Dne 6. i 7. veljače boravio je u Zagrebu najveći današnji slovenski pisac F. S. Finžgar, čiji je roman »Anica« izašao nedavno u Knjižnici Dobrih Romana. Dočekali su ga predstavnici hrvatskoga književnoga života dr N. Andrić u ime Društva Hrvatskih Književnika, dr V. Deželić st. i dr S. Markulin u ime Kola Hrvatskih Književnika, dr D. Domjanić u ime Pen-kluba, dr J. Andrić i dr V. Deželić sin u ime Jeronimskoga Književnoga Društva itd. Finžgar je posjetio Jeronimsko Književno Društvo i uredništvo »Obitelji«, gdje se duže zadržao u prijateljskom razgovoru, a priređeno mu je u počast i intimno prijateljsko veče.

KONGRES POLJSKIH KATOLIČKIH KNJIŽEVNIKA U VARŠAVI
dne 17. siječnja 1932.

DOLAZAK F. S. FINŽGARA U ZAGREB

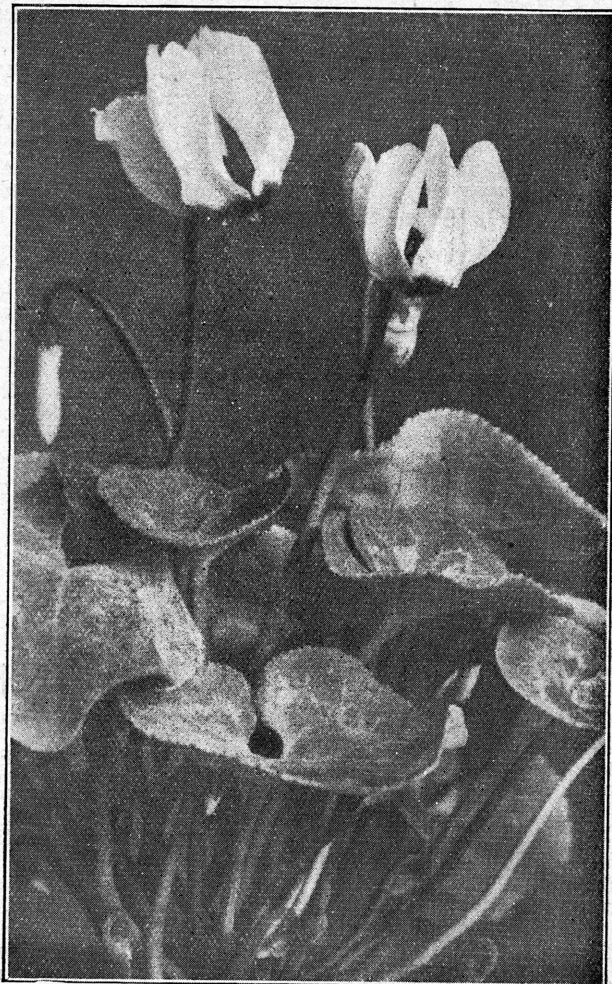
PREDSTAVNICI KOLA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA NA DOČEKU

Foto „Obitelj“

CIKLAME

Napisao Stjepan Gotwald

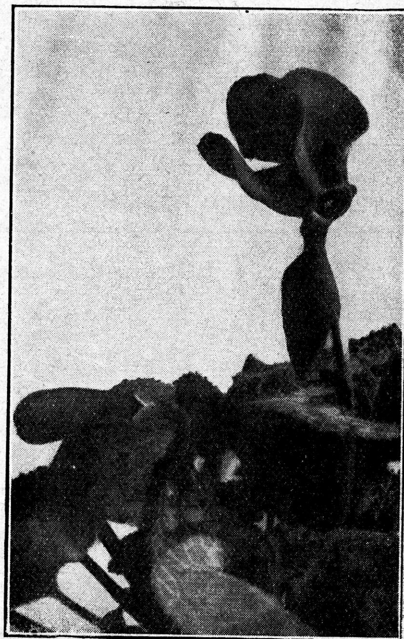
Pod mnogim božićnim drvcem stajala je lončanica, ciklama, da svojim lijepim cvijetom poveća emocije božićnog raspoloženja. Ta ciklama kod nas ne uspijeva vani, već je lončanica, većim dijelom je to perzijska ciklama (Cyclamen persicum), a potiče sa Egejskih otoka i Prednje Azije. Danas se kultivira u više varijacija sa tamnoljubičastim, ružičastim i bijelim cvjetovima. Osobito je lijepa vrsta rokoko ciklama (Cyklamen Rokoko) sa velikim iscjepkanim laticama. Odanle potiče i Cyclamen latifolium, koja se također uzgaja u više vrsta kao lijepo sobno ukrasno cvijeće. I kod nas ima ciklama više vrsta. Tako imamo skrižalinu mirisnu ciklamu (Cyclamen europeum), koja svojim lijepim lišćem, koje je srcoliko ili bubrežasto sa bijelom šarom i lijepim ružičastim mirisnim zvonu sličnim cvjetovima, ukrasuje cvjetane gorskih vapnenačnih šuma. Cvate od lipnja do rujna. Oko Jadranskog mora raste skrižalina klobučac (Cyclamen federaefolium), pa u proljeću donose njene crvene nemirisne cvjetove u malim buketićima k nama na trg. Osim naše skrižaline mirisne mogu kod nas uspijevati i Cyclamen coum iz Azije i Cyclamen repandum iz okoline Sredozemnog mora, samo se mora malo dublje zasaditi. To cvijeće spada u porodicu jaglaca — primula. Ciklame nemaju nadzemnu stabljiku, već samo podzemnu, gomolj, zato su one trajno zeleni grmići. Skrižalinu mirisnu već odavna poznaju, pa su preparirani gomolj upotrebljavali kao drastični purgativ, danas se još upotrebljava kao lijek proti glista. Svježi gomolj je otrovan, dok naprotiv prženi ima tek poput pečenog kestena i nije otrovan. Kako se u gorskim krajevima mnogo bralo to cvijeće, spada ono danas među one biljke, koje štiti zakon u mnogim Alpskim zemljama.

Ciklame lončarice t. j. one vrste, koje se uzgajaju kod nas u sobi, staklenicima i loncima, su dosta osjetljive na studen i propuh. Najbolje uspijevaju u rahloj zemlji crnici ispremiješanoj sa kompostom od lišća. Ciklame vole svijetlo, zato je najbolje ako ih držimo pri prozoru, ali ih moramo čuvati od hladnog propuha. Ne vole niti odveć toplu sobu, najbolje uspijevaju kod 10 do 15° C. Ciklame vole i vlagu, zato ih zalijevamo svaki dan, no ne po gomolju, već okolo njega. Najbolje ako lonac stoji u zdjelici sa vodom. Kada ciklame ocvatu, onda će lišće malo pomalo uvenuti i otpadati. Sada ih treba sve rjeđe i rjeđe zalijevati. Kad su posve uvenuli nadzemni dijelovi cvijeća, onda moramo

(Svršetak na strani 141.)

ZDRAVLJE

Tjelesna debljina. Ima ljudi, koji ne jedu ništa više i ništa drugo, nego onoliko, koliko to jedu i drugi ljudi, pa ipak su neki od njih mršavi, dok drugi nerazmjerno debljaju. Proračunano je, da prema tjelesnoj visini od 160 cm ima tijelo normalno težiti 54 do 58 kg., prema visini od 170 cm 65 do 70 kg, prema 180 cm visine 78 do 83 kg. Ali ako težina znatnije prevagne navedeno mjerilo, onda je već otešćana gibivost i sposobnost za rad, pa uslijed toga nastaje teško disanje. Takvi se ljudi moraju čuvati pojedinih jela kao: krumpira, šećera, tjestenine, kruha i masti. Smiju jesti varivo, salatu, voće, meso, jaja i sir. Za vrijeme jela neka ne piju puno već samo malo, a juhu neka ne jedu nikako. Ako im ni to ne koristi, onda neka svakog tjedna po jedan dan popiju samo 1 lit. mlijeka na više obroka i ništa više. Isti se uspjeh postizava i sa uživanjem povrća i voća, a i to samo tjedno po jedan dan. Tog dana smiju piti i ne zaslađeni čaj. Osobitu pažnju valja obratiti na redovito ispražnjavanje i na tjelesno kretanje. Ako čovjek deblja samo na stanovitom dijelu tijela, na pr. na trbuhu, leđima itd., onda je potrebna još i masaža. Preveć debeli ljudi daju se i operirati, da se na taj način riješe sala.

Boja zubi. Boja je zubi mjerilo za njihovu stalnost i dobrotu. Zubi su uopće bijeli. No ako ih dobro promatramo opazit ćemo, da neki ljudi imaju žućkaste, neki plavkaste, a neki pjegave zube. Razlika se sastoji u zubnoj caklini. Plavkasto-bijeli zubi imaju posve tanku caklinu. Stoga se slabo sjaju, podvrgnuti su škodljivom uplivu i brzo se istroše. Na žućkaste se zube ne treba tužiti, jer su snažno razvijeni i zdravi, čvrsto su usađeni, te rijetko podliježu kvarenju. Najljepši su bijeli zubi. Ovi su obično dosta krupni, pravilno izrasli, lijepog su sjaja i lijepo ih je vidjeti. Ali ipak nijesu najbolji. Lako se kvare, pa za to trebaju osobitu njegu, a ipak se ne dadu lako sačuvati. Najgori su oni zubi, koji su pjegavi. Te mrlje dolaze od nejednakosti cakline. Za to se ti zubi i pokraj najveće njege pokvare za kratko vrijeme.

Liječenje želučanog grča. Jednostavan domaći lijek pravi se ovako: U posudu uspi malo mlijeka, metni jedan komadić razdrobljenog češnjaka, soli, koliko stane na vrh običnog stolnog noža, malo kima i polovinu razmrvljene kuglice od lovorike. Sve to skuhaj. Napokon dodaj tome punu kavenu žličicu kamilica. Poslije toga skini s vatre, procijedi i pij, dok je mlak uvarak, čim se malo osjeti grč.

Krzno uzročnik kožnih bolesti. U Leipzigu je osnovano društvo, koje istražuje uzročnike nekih kožnih bolesti. To je društvo došlo do rezultata, da su nekim kožnim bolestima uzrokom krzna, koja se nose. S toga navedeno društvo upozorava i traži, da se prestane nošenjem krznenog odijela.

Ivan Sitarić.

FILMSKI SVIJET

SNIŽENJE CIJENA FILMOVIMA.

U općoj gospodarskoj krizi osjeća se, da opada broj posjetnika u kinima. Time zahvaća kriza i kinematografsku produkciju, te se sve više ističe i raspravlja pitanje o sniženju cijena filmovima. Treba proizvodnja filmova da pojeftini. No koji troškovi proizvodnje mogu se snizivati? Materijalni troškovi manje, osobni više. Filmski glumci, osobito t. zv. filmske zvijezde, beru upravo kneževske honorare. Tu je sada u glavnim zemljama filmske produkcije u Americi i Njemačkoj nastao preokret: snizuju se radikalno plaće filmskim glumcima. Uzeto je neko opće mjerilo, da je prosječnom filmskom glumcu dosta, ako dnevno dobiva 500 dinara, a komparsi 100 dinara. Tim je već postignuto znatno sniženje proizvodnih troškova za filmove, koji će moći biti jeftiniji, a po tom će i vlasnici kina moći snizivati ulaznice. Međutim veli se, da bi kazališni glumci bili i te kako zadovoljni, kad bi dobivali i polovicu od te plaće, koju po toj redukciji plaća dobivaju njihovi filmski kolege. Zato mnogi filmski poduzetnici kažu: zašto se ne bi izjednačili honorari filmskih glumaca s honorarima kazališnih glumaca? U tom smjeru postoje dakle izgledi daljnjih sniženja honorara, a po tom i cijena filmova. Vrijeme bajoslovnog obogaćivanja filmskih glumaca je na izmaku.

FILMOVI ZA MALI KINO

Song, filmska drama, dužina 400 metara, broj S. 708. — Ana May Wong je slavna kineska filmska glumica, koja se proslavila u mnogim filmovima. U filmu »Song« ona igra glavnu ulogu. Joh Houben je muž baletne plesačice Glorie Lee. Kad su dolazili parobrodom u Carigrad (divan pogled na Carigrad!), John se iz ljubomore zavadi s jednim njenim udvaračenm, te ga ona ostavi. On pomogne u nevolji sirotici djevojci Song, koja se u njega zaljubi. No kad se nakon duže vremena pojavi Gloria opet u Carigradu, Johnu se vrati stara ljubav, ali Gloria ne će za nj da zna. On misli, da je to zato, što je on u jadnim prilikama, a ona u sjaju, te naumi s jednom razbojničkom družinom orobiti vlak, da se domogne novaca. No Song omete iz ljubomore prema Gloriji taj plan, kod kojega Johnu stradaju oči, te ih mora liječiti. On ne vidi, i u tim prilikama Song fingira, da Gloria dolazi k Johnu. On to u času, kad mu je vid ozdravio, otkriva. Sa željom za osvetom bane u zabavište, gdje je Song baš plesala među noževima, ona se onesvijesti i padne na nož. Na njenoj smrtnoj postelji upoznaje tek John, koliko ga je ona ljubila, a da nije znala, da je Gloria žena njegova. Film nije za župska, školska ni društvena kina.

ŠIRITE „OBITELJ"

SVEGA POMALO

Analfabeti. Kako se vidi iz najnovijih statistika, 63 posto cjelokupnog stanovništva zemaljske kugle (i to lica, koja su prešla 10 godina) ne zna da čita i piše. U cijelom svijetu ima danas 1354 milijuna stanovnika iznad 10 godina i od tih je 860 milijuna nepismeno. Danas ima 63 samostalne države, u kojima više od polovice stanovnika ne zna čitati ni pisati. Zanimljivo je, da u nekim evropskim zemljama, koje su imale slavnu tradiciju, postoji vrlo velik broj analfabeta. Tako ih južna Italija ima 70%, Španija 65%, a Portugal 80%.

Osuđen na 203 godine zatvora. U Rumunjskoj je neki posjednik osuđen zbog izbjegavanja uplate taksa za alkohol na novčanu kaznu od 3 milijuna 700.000 leja. No pošto osuđenik nije u stanju da plati toliku svotu, po rumunjskom zakonskom ključu bit će mu kazna pretvorena u kaznu zatvora, koja će iznositi 202 godine i 250 dana.

Neobično hapšenje. Zloglasni čikaški lopov Eduard Kouts upao je kroz prozor u jedan stan. Tražeći novac i nakite uvukao se u spavaću sobu. Pošto se nije najbolje osjećao, htio je da se odmori u krevetu. Legao je i zaspao ostavivši svoj revolver pokraj sebe. Pol sata kasnije netko ga prodrma za rame. Videći, da je to policajac, vrlo je iznenađeno zapitao: »Otkuda ste znali, da se ovdje nalazim?« Policajac mu odgovori, kako je tu u krevetu ležalo jedno dijete, koje je on glasnim hrkanjem probudio i prestrašio tako, da je telefonski pozvalo policiju. Lopov je predan sudu.

Na južni pol! Poznati istraživač Bird sprema se i ove godine na ekspediciju do južnoga pola.

Kako je postao monopol na duhan? Godine 1808. Napoleon je davao veliki ples, na koji je bilo pozvano sve plemstvo staroga i novoga carstva. Svi su bili očarani Napoleonovom pažnjom, koji je za svakoga imao po koju ljubaznu riječ. Ali je najveću njegovu pažnju privukla jedna dama, koju nije dotada poznavao. Njezin je nakit zapanjio i samog Napoleona, pa je zapitao za njezino ime, no ono je bilo nepoznato u političkom i u vojnom svijetu. Stoga zapita, čime se bavi njezin muž, i rekoše mu, da sadi duhan i prodaje ga kao cigarete ili burmut. Napoleon nije ništa rekao, no svak je vidio, da mu nije bilo pravo, da ta dama nosi skupocjeniju ogrlicu od njegove žene Jozefine. Iza nekoliko dana izašao je njegov dekret o monopolu na duhan, a za njim su to učinile i ostale države.

Kinezi prenose mrtvace. Kinezi su vrlo sujevjeran narod i imaju razne običaje, koji su drugim narodima posve nepoznati. Tako rodbina u inostranstvu umrlog Kineza sve čini da njegove posmrtne ostatke što prije donese kući i u Kini sahrani. Po kineskom vjerovanju u stranom svijetu sahranjeni Kinez nanosi svojoj rodbini, koja ga je nadživila, veliku nesreću. Tako se događa, da Kinezi čak iz Evrope i Amerike prenose kući svoje mrtvace.

Dvadesetero djece. Četrdesetgodišnja žena jednog posjednika iz Hortenšti kod Bukurešta, po imenu Katarina Lungu, koja ima već sedamnaest djece, dobila je nedavno trojke. Sva djeca, njih 20 na broju, zdrava su i napredna. Zanimljivo je, da su sva njezina djeca samo ženska.

Smrtna kazna nad jednom ženom. Nisu brojni slučajevi, da sud jednu ženu osudi na kaznu smrti. Eto se to nedavno dogodilo u Njemačkoj: apelacioni sud u Leipzigu potvrdio je presudu berlinskog porotnog suda od 9. studenoga prošle godine, po kojoj je pedesetgodišnja Berta Klam osuđena na smrt zato, jer je ubila svoga nećaka (dijete od 4 godine).

Udovice teže stupaju u brak nego udovci. Čehoslovačka je statistika tu tvrdnju dokazala. Po toj statistici godine 1925. u Čehoslovačkoj bilo je svega 130.307 sklopljenih brakova, do 1930. godine broj brakova je stalno rastao, a zatim počeo zbog opće krize opadati. God. 1925. bilo je na 1000 stanovnika 9.18 brakova, god. 1928. bilo je 9.46, god. 1929. bilo je 9.54, a 1930. god. 9.34. Od bračnih parova u god. 1930. bilo je od 100 mladoženja 89.55 neoženjenih, 7.77 udovaca i 2.68 rastavljenih; od 100 nevjesta bilo je 94.51 neudatih, 3.71 udovica i 1.78 rastavljenica. Prema tome je stupilo u brak dva puta više udovaca nego udovica.

Športovi starih Grka. Premda su kod starih Grka športovi bili vrlo razvijeni i razgranjeni, ipak za neke športove, za koje se vjerovalo da od Grka potječu, oni nisu ni znali. Naravno je, da nisu igrali nogomet, tenis i slične moderne športske grane, ali je kod njih bilo na pr. nepoznato i skakanje u vis i skakanje pomoću daske. Oni su znali samo za skakanje u daljinu i tu su imali nekoliko vrsta skokova (na pr. skakanje pod teretom).

Vede su svete knjige starih Brahmana u Indiji. To su najstariji spomenici sanskritske književnosti.

Žene kao šoferi. U Americi ima 7 milijuna 346.155 žena, koje imadu svjedodžbu, da imadu pravo šofirati automobilom.

Dijamanti. Od cjelokupne količine dijamanata, koji ulaze u trgovinu, 92 posto potječe iz Afrike, a tek 8% iz ostalih kontinenata.

Trinaest tisuća djece siromašnih i nezaposlenih roditelja uzdržava grad Prag dajući im dnevno hranu. Od tih ih je 2850 smješteno u dječjim vrtićima i pjestovalištima.

CIKLAME

(Svršetak sa strane 139.)

lonac sa gomoljem spremiti 3—4 mjeseca na hladnije mjesto (podrum). Tu i tamo malo zalijevati, da zemlja sasma ne tvrdne. Kada je biljka dosta mirovala, onda presadimo gomolj u novu zemlju, ali tako da gornji dio gomolja malo proviruje iz zemlje. Malo pomalo će početi tjerati lišće, pa treba sve više vlage. Ljeti treba zakloniti ciklame pred sunčanom žegom. Ako gomolj presadimo u jesen, onda će cvasti o Božiću, presadimo li ga u proljeće, onda cvate ljeti.

Ako ciklame uzgajamo iz sjemena, onda treba sjeme sijati u kolovozu u vlažnu pjeskovitu zemlju crnicu i tek ga malo prekrijemo zemljom. Kad nakon 3—4 tjedna sjeme proklija i dobije 3—4 listića, moraju se biljčice pikirati (presaditi). U prosincu ih presadimo drugi puta, a u ožujku treći puta, ali sada svaku biljku u posebni lončić. Cijelo to vrijeme trebaju biljke svijetla, topline i vlage. Pod jesen će onda već procvasti.

KUĆANSTVO

Lijepak za kovine i drvo. Vrlo je teško napraviti valjan lijepak, koji bi čvrsto spajao kovinu i drvo. Većina preparata, koje preporučuju, puno ne vrijedi, već traju samo kratko vrijeme. Ali ima jedna vrsta lijepka, koja vrijedi da se za nju zna. Tu vrstu lijepka možemo sebi napraviti na ovaj način: Uzmi 50 dijelova bijele želatine, 50 dijelova stolarskog tutkala, 12 dijelova alkohola, jedan dio tipse (alaun) i 150 dijelova vode. Tome dodaj nekoliko žlica octene kiseline, pa sve to dobro izmiješaj. Tipsa ima zadaću, da sve to čvrsto drži, kad se osušilo.

Čišćenje uljem namazanih stijena. Stijene u kuhinji, hodniku, kupaoni itd., koje su pouljene, ali zamazane najbrže i najbolje se čiste i osvježuju na slijedeći način: Laganoj sapunici dodaj malo lizola, pa to dobro izmiješaj. Sad uzmi spužvu, zamoči je u tu tekućinu, te njom dobro istari pouljeni zid. Time ćeš ukloniti svaku mrlju, samo ako natrto mjesto odmah ispereš i čistom vodom. I. S.

Uništavanje buha i stjenica. Čistoća je pola zdravlja, veli naš narod, i navikao je da vrijednost domaćice sudi po njezinom redu i čistoći. Nažalost po mnogim našim krajevima nađemo jednu ili drugu domaćicu, koja se malo brine za red i čistoću svoga doma, pa im se u kući nađe svakakve žive gamadi, napose buha i stjenica. Kad se jednom uvuku u kuću, teško ih je očistiti. Uništiti se mogu praškom »Schweinfuttergrün« izmješanim sa sitnim šećerom. To se ostavi na mirnom mjestu par dana, oni to jedu, pa se otruju. Dobar je i »f l i t« sa gotovim strojem (štrcaljkom), ali je dosta skup. Za buhe i stjenice rabi se prašak od buhača, koji se pospe po podu, a i po krevetu. No glavno je, da je sve u sobi i kuhinji čisto, pa neće biti nikakve gamadi, jer ih čistoća odmah otstrani. A. B.

KUHINJSKI RECEPTI.

Riblja juha. Nareži tri do četiri glavice luka i prži na masti. Dodaj paprike, rasječene riblje glave i nekoliko malih razrezanih riba, jedan list lovora, nekoliko zrna bibera, malo soli i octa, te sve zalij sa tri litre vode i kuhaj dva sata. Sve zajedno pasiraj, metni u juhu lijepe komade šarana, soma i jednu do dvije narezane kečige te prokuhaj. U gotovu juhu umiješaj kiseloga vrhnja.

Kiselo zelje sa mesnatim kobasama. Nareži na male kocke 20 dkg sušene slanine i sitno sasijeci glavicu luka te zajedno prži, dok požuti. Primetni crvene paprike, promiješaj i naglo uspi jedan kg kiselog zelja te neko vrijeme pirjani, onda zalij sa dva dcl bijelog vina, te kuhaj polagano dva sata. Međutim peci svježe mesnate kobase, dok lijepo ne porumene, mast ocijedi i pomiješaj sa dva dcl kiselog vrhnja i umiješaj u zelje, te neka još dobro prokuha. Kupus namjesti na sredini na zdjelu, a unaokolo složi narezane kobase.

Juha od paprikaša bez mesa. Luk prži, dok ne požuti, zatim dodaj papriku i još malo prži (oko pola minute, nipošto dulje). U to metni na manje kocke narezani krumpir, posoli, pospi kimom i pusti da se prži. Krumpir se skoro mora peći, ali valja paziti, da se luk ne pripali. Napokon se zalije vrelom vodom i ostavi, da se krumpir skuha.

Torta od naranča. Miješaj 5 dkg maslaca sa 16 dkg šećera, 5 žumanjaka dok postane pjenušavo. Dodaj sok i pol limuna i limunove kore. Primiješaj 15 dkg sameljenih oguljenih badema, 3 dkg brašna i snijeg od 5 bjelanjaca, te peci u pečenjari na umjerenoj vatri.

Pečenu tortu prereži i namaži slijedećim. Sok od dviju naranča pomiješan sa dva žumanjka i 6 dkg šećera tuci nad vrelom vodom, dok se ne zgusne, te smiješaj tako dugo, dok se ne ohladi. Dodaj 5 dkg čajnog maslaca i snijeg od dva bjelanjca, te time namaži prorezanu tortu. Odozgo prevuci tortu ocaklinom od šećera i narančinog soka. S. A.

ZA DOBRU DJECU

Kraljevna u bunaru

Narodna priča

Otišao neki kralj sa svojom kćerkom u lov kroz goru. S njom su bile i drugarice, koje su jahale na konjima. Kraljevna ode daleko i izgubi se. Pred večer, nabasa na šumara, koji se zvao Ivan. On je primi na konak. Šumar preko noći kraljevnu baci u bunar, a njezina konja protjera kroz goru. Po tom ode daleko u pustoš. Tu je činio pokoru dvanaest godina. Postao je, Bože prosti kao zvijer. Hodao je četveronoške, a i dlake su po njemu narasle.

Jednoga dana, iza kako je proteklo punih dvanaest godina, prođe kralj sa svojom pratnjom kroz pustoš i u njoj nađe čudnog pustinjaka. On u sebi pomisli: »Šta ćemo? Kad nismo ništa ulovili, povedimo kući ovog čovjeka-zvijer!« Tako i učiniše.

Kralj je sutradan imao da krsti svoga malog sinčića i sve je bio priredio za njegovo krštenje. Kad su nosili dijete na krst, prođoše mimo čovjeka-zvijer. I dijete zavapi:

»Ivane, Ivane! Izvadi djevojku iz bunara!«

Ivan ode na bunar, spusti konop i izvadi iz bunara kraljevnu zdravu i lijepu kao sunce.

Zabilježio D. K. Stošić.

Š A L E

Primljeni savjet. Otac svjetuje svoga sina, prije nego će poći u grad na sveučilišne nauke:

»Jedno ti, sine, naročito naglasujem: budi štedljiv i skroman!«

»Ja sam to i dosada bio,« odgovara sin. »Ja te dvije lijepe osebine umijem da kombiniram. U skromnosti sam štedljiv, u štednji skroman...«

Pametan čovjek. Otac dočekuje udvarača svoje kćerke:

»Dakle, vi biste željeli da postanete muž moje kćerke?«

»Da, ali bih prethodno želio, da mi odgovorite na ovo pitanje: da li je netko u vašoj porodici bio duševno poremećen?«

»Nije bio, a ne će biti ni danas! Ja vam ne dam svoju kćer!«

Prisebnost. »Evo vam vraćam 200 dinara, koje ste mi bili posudili na čajanki.«

»Na to sam bio posve zaboravio.«

»No ne znam, da li je bilo samo 100 dinara?«

Nepromišljeni sud. Gospođica: »Naš susjed bježi iz kuće, netom ja počnem da sviram na klaviru.«

Gospodin: »Doista je čudno, da je taj matematičar tako glazben!«

Doktorski. »Za koliko vremena bi me mogli ozdraviti, gospodine doktore?«

»Pa, kroz mjesec dana, ako Bog da.«

»A ako Bog ne da?«

Shvatljivo. »Ne mogu pojmiti, kako si mogao oženiti tako staru gospođicu!«

»Dragi moj, kad neko treba banknota, ne pita, kada su izdane.«

Sjajna dijagnoza. Liječnik: »Vaša bolest nije opasne naravi. Ako budete umjereno živjeli i držali se mojih propisa, moći ćete doživjeti i sedamdesetu godinu...«

»Oprostite, ali meni je danas sedamdeset i šesta...«

Sreća u nesreći. »Sinoć, kad sam se vraćao kući, napadne me neki lopov. Uzeo mi je zlatni sat, srebrenu tabakeru, lisnicu s novcem...«

»Ta ti nosiš revolver kod sebe!«

»Da, ali srećom njega nije pronašao. Nalazio se u stražnjem džepu u hlačama.«

Zub. »Zubar mi je izvadio zub.«

»Da li te još boli?«

»Ne znam, jer ga je zubar zadržao kod sebe.«

Odvažnost. »Još mi predbacuješ, da sam plašljivica, a odvažio sam se na ono, što nije nitko drugi.«

Žena: »No, pa baš bih htjela znati, kakvi li je to odvažni čin.«

Muž: »Pa tebe sam uzeo!«

Vrijednost. Prvi dječak: »Pa što si ti, kad niti roditelja nemaš! Burićevi su te tek posinili.«

Drugi: »Da, oni su me izabrali, a tvoji roditelji su morali držati ono, što su dobili.«

Uvjerenje. Mali Tonči kleči pokraj krevetića i moli večernju molitvu. Najedamput zastane i reče: »Dragi, Bogo, počekaj samo malo! Čini mi se, da ću kihnuti.«

Više zna. Djevojčica: »Mamice, pa moja beba zna više od tebe.«

»Kako, drago dijete?«

»Moja beba ima stalno crvene usnice, a ti ih moraš svakog dana iznova crveniti.«

Dobro razumio. Otac: »Sinko, zašto danas ne jedeš kruha?«

Sin: »Gadi mi se, učiteljica nam je kazala, da je napojen znojem naših roditelja.«

Mudrac. Mali Arnold: »Bakica je rekla, da ribice u staklenki ne mogu spavati, jer je odviše svijetlo.« (Uliva tintu u staklenku): »Tako, sada će sigurno misliti, da je noć!«

Pazio je. Mati sinu, koji je čuvao bracu u kolijevci: »Nisam li ti rekla, da paziš, kada Milko počne plakati!«

Sin: »Pazio sam, mama, Milko je počeo plakati točno u dva sata!«

Nije se rodio. Učitelj: »Kada si se rodio?«

Učenik: »Nisam se rodio, ja imam maćehu.«

Posljednje sredstvo. Janko pozvoni kod susjeda: »Pozdravlja Vas tata i moli, da nam za noćas posudite gramofon.«

Susjeda (začuđeno): »Tako kasno u noći? Hoćete li plesati?«

Janko: »Ne, htjeli bi malo spavati.«

Pravo ime. »Tvoja majka ide u trgovinu, da kupi odijelo, šešir, cipele i druge potrepštine. Kako se u tom slučaju naziva njezin posao?«

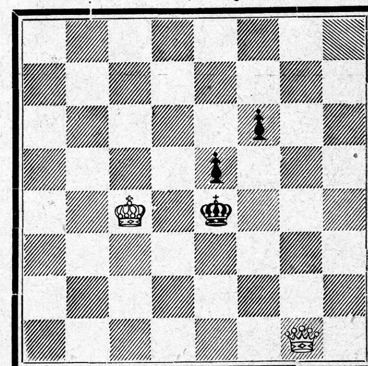
»Kućna svađa!«

U knjižari. Molim vas, pošaljite mi knjigu »Kako ću postati energičan«, ali mi je pošaljite na poste restante, a ne na kuću, da ne dođe u ruke mojoj ženi.

Š A H

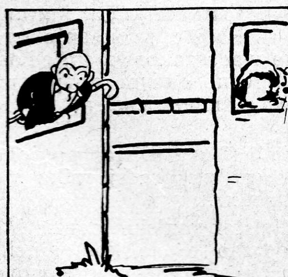
Problem broj 9.

Zlatko Modor, Srij. Mitovica

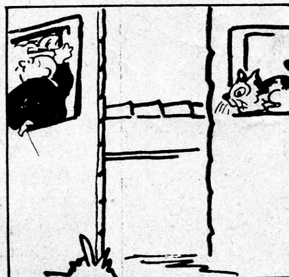

Bijeli matira u tri poteza

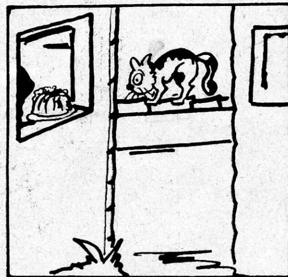
DOBRIJAN I MAČAK MARKO

Uličica jedna uska
dijeli dvije kuće male,
među njima nema mira,
ni ljubavi, a ni šale.

U jednoj je mačak Marko,
a u drugoj dični čika,
međ njima je vječna svađa,
vječna borba, vječna vika.

Kad je čika dobre volje,
onda Marko čiku vrijeđa,
a kad Marko mira želi,
okrene mu čika leđa!

Marko ne će ostat dužan,
osvetit se i on znade,
pa s prozora našem čiki
lijepi kolač eno krade!

HINDENBURG NA MEĐUNARODNIM KONJSKIM UTRKAMA 12. VELJAČE 1932

Na dan 13. ožujka bit će u Njemačkoj izbori za novog predsjednika republike. Sva Njemačka i inozemni svijet očekuje s velikim interesom, tko će biti izabran za glavu njemačke države. Njemački nacionalci i narodni socijalisti kandidiraju Hitlera, najpopularnijeg današnjeg političkog vođu u Njemačkoj. Ali on nije Njemački državljanin, pa ne će moći biti izabran. Hindenburg se nećkao primiti opet kandidature, ali je skupljanjem potpisa proveden neke vrsti plebiscit, te je nakon toga ipak pristao, da opet kandidira. Računa se, da je njegov ponovni izbor prilično osiguran

DOGAĐAJI

U VELJAČI.

10. Predsjednik republike Finske sankcionirao zakon stvoren na temelju plebiscita o ukinuću zabrane alkoholnih pića; zakon stupa na snagu 5. travnja, te će se od toga dana opet točiti alkoholna pića u Finskoj. — Nakon što je litavska vlada preko svoga zastupnika u slobodnom gradu Kovnu svrgla dosadašnjeg predsjednika direktorija u Kovnu Bötschera, protestirala je oštro njemačka vlada, ali litavski ministar vanjskih posala Zaunius izjavljuje, da će ovu stvar osobno braniti pred Društvom Naroda.

11. Mussolini bio je primljen u audijenciju kod Pape.

12. Svečana proslava desete godišnjice krunisanja Pape Pija XI. u bazilici sv. Petra u Vatikanskom Gradu.

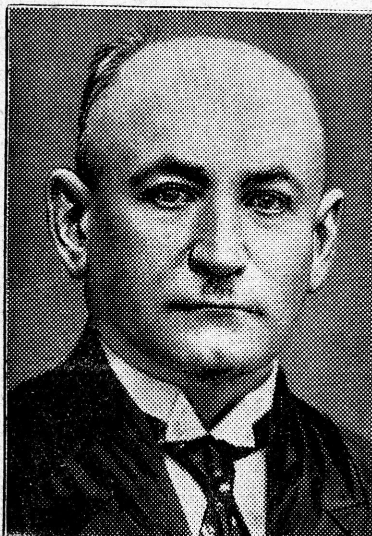
13. U Budimpešti se sastala panevropska konferencija podunavskih država Jugoslavije, Čehoslovačke, Rumunjske, Poljske, Austrije i Madžarske na vijećanje o gospodarskom zbliženju tih država.

14. U Pragu umro posvećeni biskup dr Antun Podlaha, jedna od najistaknutijih ličnosti češkoga kulturnoga života. — Radi opće štednje izradila je grčka vlada zakonski prijedlog, po kojem nijedne dnevne novine u Grčkoj ne će smjeti izaći na više od 4 stranice.

15. Hindenburg pristao na ponovnu kandidaturu za predsjednika njemačke republike.

16. Ministar vanjskih posala Marinković održao je na konferenciji za razoružanje u Ženevi velik govor o spremnosti Jugoslavije na razoružanje ističući naročito načelo sigurnosti. Austrija je upravila apel na velevlasti za pomoć u gospodarskoj nevolji.

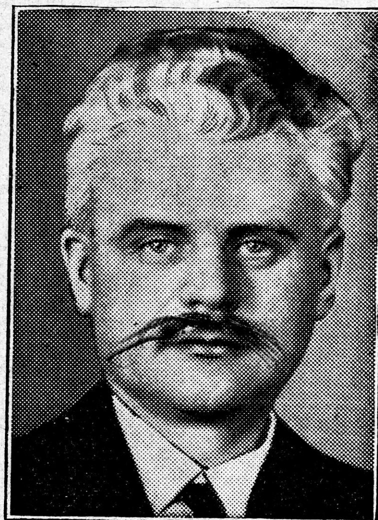
17. Pala Lavalova vlada u Francuskoj.

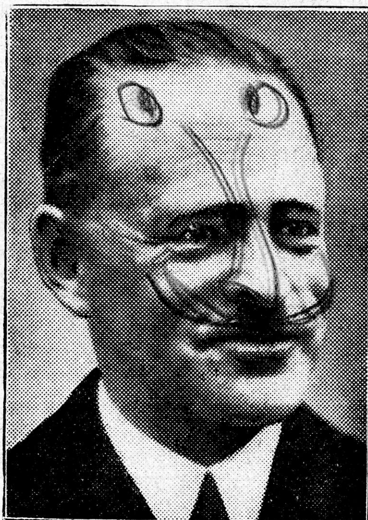
BÖTSCHER, SVRGNUTI PREDSJEDNIK DIREKTORIJA U KOVNU

HEDVIGA COURTHS-MAHLER, popularna njemačka spisateljica, koja je napisala cijeli niz vrlo rado čitanih romana, navršila je 18. veljače 65. godinu života

GUVERNER MERKYSI, zastupnik litavske vlade u Kovnu, koji je proveo državni udar

ERIK COLBAN, zastupnik Norveške kod Društva Naroda i izvjestitelj o Kovnu

S P O R T

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE.

Ove se godine priređuju olimpijske igre u Sjevernoj Americi, i to zimske u Lake Placidu, a ljetne u Los Angelesu.

Zimske olimpijske igre započele su 4. veljače i trajale su do 13. veljače, dakle deset punih dana. Prije njihova početka nisu bili baš najbolji izgledi, jer je vrijeme bilo vrlo toplo. Zato su se neki iz Evrope i skanjivali, da li da pođu u Lake Placid, kad ne služi povoljno vrijeme. Ipak je sudjelovanje bilo prilično, iako ne onoliko, kao što se očekivalo. Među športašima, koji su sudjelovali u tim zimskim olimpijskim igrama, bila su 354 aktivna učesnika, koje je izaslalo ovih 17 država: Čehoslovačka, Poljska, Rumunjska, Austrija, Madžarska, Njemačka, Finska, Norveška, Švedska, Švicarska, Belgija, Francuska, Italija, Engleska, Kanada, Japan i Sjedinjene Države Sjeverne Amerike. Dakle 14 država iz Evrope, a 3 mimoevropske.

Početak zimskih olimpijskih igara bio je vrlo svečan. Uz sviranje američke himne formirao se ophod, koji je u sredini stadiona načinio ogroman špalir. S počasne tribine, proglasio je zastupnik predsjednika Hoowera guverner Roosevelt olimpijske igre otvorenima, na što je zavijorila na visokom stupu olimpijska zastava. Odmah su na to počela natjecanja u raznim vrstama zimskoga športa.

U s k l i z a n j u pobijedio je Amerićanin Shea na daljinu od 1500 m u 2 minute 57.5 sekunde, te je dobio zlatnu medalju. U umjetnom sklizanju odnio je pobjedu Austrijanac Karl Schäffer, koji je i dosad u tom bio prvak. U umjetnom sklizanju za dame ostala je opet pobjednica Norvežanka Sonja Hennie, dosadašnja svjetska prvakinja u sklizanju. Kod sklizanja u parovima stekli su prvenstvo supruzi Brunet iz Francuske.

U s k i j a n j u na daljinu od 50 km pobijedio je Finac Saarineu sa 4:28:00, na drugome mjestu je bio Finac Liikanen 4:28:20, na trećem mjestu Norvežanin Rudstadstnen 4:31:53, na četvrtom i petom opet Norvežanini Hegge i Vestad, na šestom Šveđanin Utterström, na sedmom opet Finac, na osmom i devetom opet Šveđani, a na desetom i jedanaestom Česi Barton 4:52:24 i Novák 4:59:02. Tako su se Skandinavci i Česi iskazali kao najbolji skijaši. U skijaškom s k a k a n j u odnio je prvenstvo Norvežanin Ruud, kojega je jedan skok bio na 66.5 m a drugi na 69 m, dok je Norvežanin Beck imao jedan skok na 71.5 m a drugi na 63.5 m. Prvih pet mjesta zauzeli su opet Skandinavci, šesto Čeh Bartou, a sedmo Poljak Czech.

U h o c k e y u n a l e d u odnijeli su prvenstvo Kanađani, iako je u konačnoj igri s Amerikom rezultat bio 2:2, ali budući da je Kanada prva tukla Ameriku, zapala je nju i uz jednak konačni rezultat zlatna medalja. Inače je u toj vrsti športa Amerika potukla Poljsku sa 4:1, Kanada Poljsku sa 9:0 te Amerika Njemačku sa 7:0.

U b o b u pobijedila je Amerika sa 88 točaka, na drugom je mjestu bila Norveška sa 77, zatim Kanada sa 49, Švedska sa 28, Finska sa 25, Austrija sa 15, Francuska sa 10 i Njemačka s 8 točaka.

Tako su završile zimske olimpijske igre, koje su bile najzanimljiviji svjetski športski događaj ove zime. Sad se s općim zanimanjem očekuju ljetne olimpijske igre.

REKORD MLADOGA SKIJAŠA U SKOKU S VISINE

Trinaestgodišnji skijaš Rudolf Gros iz Šleske skače s visine od 40 metara te je time postigao rekord, koji je pobudio opću pozornost u športskome svijetu

SKIJAŠKA KOLIBA NA SUNCU U VISOKOJ PLANINI

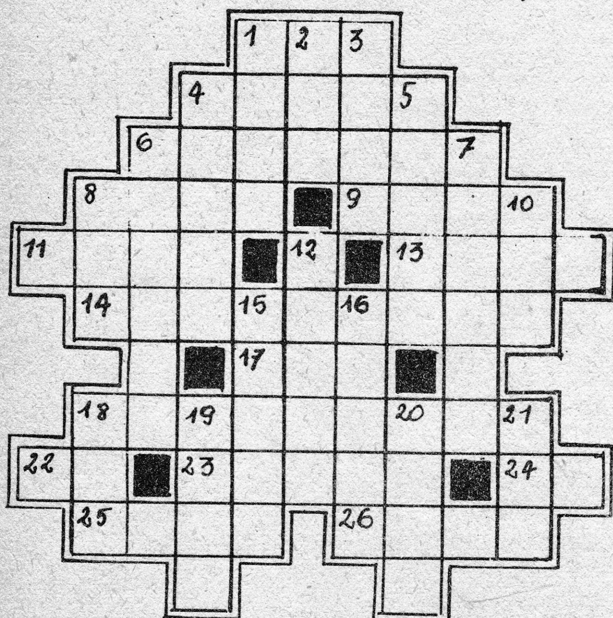
Val studeni, koji je zavladao sredinom veljače i donio obilje snijega, osobito po visokim planinama, obradovao je najveći skijaški svijet. Sa sviju strana nagrnuše cijele legije skijaša u brda i planine, da se skijaju i da uživaju u tom divnom zimskom športu. Ali kad skijaš tako sate i sate provede na skijanju po onoj užasnoj zimi uz temperaturu od 20 i više stupanja ispod ništice, zaželi se umoran i odmora i topline. Zato se u visokim planinama na sunčanim stranama grade ovakve skijaške kolibe, pa tu sunce i po najžešćoj zimi znade usred dana tako toplo prigrijati, kao da je proljeće. Tu se skijaši odmore i malo ugriju, da onda osvježeni nastave svoj lijepi i ugodni šport.

Z A G O N E T K E

1. Križaljka

Sastavio *Dragutin A. Maltarić*, Sarajevo

Vodoravno: 1. Francuska riječ. 4. Bogataš. 6. M. ime. 8. Dvorana. 9. Rijeka u Jugoslaviji. 11. Žensko ime (padež!). 13. Zamotak. 14. Termometar. 17. Neman. 18. Zanimanje. 22. Božanstvo. 23. Oporo, trpko. 24. Mjera. 25. Životinja (u=a). 26. Ptica.

Okomito: 1. Žensko ime. 2. Ti. 3. Šuti. 4. Vas. 5. Metak. 6. Država u Africi. 7. Kuluci. 8. Nije gladan. 10. Termin (k=r). 12. Gorostas. 15. Lajanje. 16. Muško ime. 18. Domaća životinja. 19. Mio. 20. Drama od Ibsena. 21. Veznik.

2. Zagonetna adresa

Sastavio *Zdenko Vidak*, Zagreb

Ante Ševedol Zelen
Ivanić Grad

Koju knjigu i kojeg auktora čita ovaj gospodin?

3. Šarada

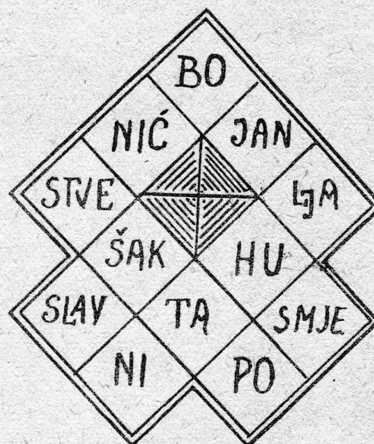
Sastavio *Mato Perinić*, Zagreb

Zamjenicu ličnu i notu
sa veznikom, brate, veži,
da ti možeš čitat goru,
što na Krimu negdje leži.

MIZ

4. Magični lik

Sastavio *Eduard Musić*, Sušak

1. Pristaša slobodnozidarstva.
2. Tragedija od Šekspira.
3. Manje vrijedni proizvod, koji se odijeli od boljeg.
4. Lice iz prvog srpskog ustanka.
5. Kovina (m=n).

5. Četvorina

Sastavio *Rudolf Gruden*, Karlovac

Poklon

Australsko otočje

Piće

6. Kriptogram

Sastavio *Veljko Novak*, Zagreb

Z O R A N
B L A T O
H R A N A
I S T O K
K O L O S
P E T A R

Odgonetke treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 7. ožujka. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se ždrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.